

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
helene.lassi@regeringskansliet.se

Ert diarienummer
N2018/02915/BB

Svar på remiss av betänkandet (SOU 2018:35) Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar

---

Länsstyrelsen i Hallands Län, nedan benämnd Länsstyrelsen, har tagit del av betänkandets förslag samt även de två särskilda yttranden av experterna Jörgen Mark-Nielsen och Jan-Ove Östbrink.

Förslaget i korthet innebär en helt ny bostadsförsörjningslag, Boverket ska fortlöpande bedöma behovet av bostäder på nationell och länsnivå samt en ny rollfördelning för regioner, kommuner och länsstyrelserna som får delvis nya eller förändrade uppdrag.

Länsstyrelsen lämnar härmed följande synpunkter på betänkandets förslag.

Sammanfattning

Länsstyrelsen avstyrker samtliga förslag i betänkandet förutom uppdraget till Boverket att bedöma behovet av bostäder på nationell och länsnivå. Länsstyrelsen anser att den nya bostadsförsörjningslagen inte är ändamålsenligt utformad. Länsstyrelsen är mycket tveksam till den nya lagens förskjutning av det kommunala ansvaret från ”*skapa förutsättningar för alla i kommunen ska leva i goda bostäder*” till att fokusera på insatser för ”*hushåll som utan samhällets stöd kommer att lösa sina bostadsbehov*”. Länsstyrelsen anser inte heller att regionen ska göra en regional analys av bostadsfrågorna då regeringen så sent som i prop 2012/13:178 konstaterat att länsstyrelserna har en viktig roll att bevaka bostadsförsörjningsfrågorna regionalt. Länsstyrelsen anser att den avtalsmodell som föreslås för länsstyrelserna är tveksam. Med detta som skäl finns det ingen anledning att byta ut lagstiftningen eller nuvarande ordning.

Länsstyrelsen förslag till åtgärder:

- Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar bör behållas men utvecklas. Exempelvis borde det ännu tydligare framgå vikten av att kommunerna att medverkar till att bostadsbristen för särskilt utsatta grupper löses mm.

- Bibehåll bostadsmarknadsenkäten (BME)
- Ge Boverket och Länsstyrelserna i uppdrag att utveckla bostadsmarknadsanalysen (BMA).
- Tillföra mer medel för §37 åtgärder för mottagning och etablering.
- Boverkets handbok till kommunerna om riktlinjer för bostadsförsörjningen bör kompletteras.

Länsstyrelsens mer detaljerade synpunkter på förslagen i betänkandet

5.3 Förslag till ny bostadsförsörjningslag

Ur formell/teknisk synvinkel innehåller den nya lagen huvudsakligen bestämmelser som fördelar ansvar och arbetsuppgifter mellan olika offentliga aktörer. Syfte anges inte i lagtexten. Det anges i kap 5.3.2 att den nya lagen ska utgå från regeringsformen och riksdagens mål. Länsstyrelsen anser att det är förvirrande och otydligt att det inte direkt i lagen framgår syftet med lagen. Den nuvarande lagen (Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar) anger hur kommunerna ska arbeta med bostadsförsörjningsfrågor och syftet med bostadsförsörjningsplaneringen. Det anges i nuvarande lag att syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Länsstyrelsen anser att det är bättre att syfte framgår direkt i lagen. Särskilt små kommuner behöver tydliga direktiv och anvisningar om vad som förväntas av kommunen. Länsstyrelsen anser även att det blir tydligare om det finns separata riktlinjer för bostadsförsörjningen och inte att bedömningarna arbetas in i ÖP. Se vidare under 5.3.7. Länsstyrelsen avstyrker att det införs en ny bostadsförsörjningslag på det sättet som förslaget anger.

5.3.4 Boverkets uppgifter

Boverket föreslås få i uppdrag att fortlöpande bedöma bostadsbristen. Bedömningarna ska göras länsvis i ett tioårsperspektiv. Länsstyrelsen tycker att bedömningarna om bostadsbristen kommer att vara ett bra planeringsunderlag för staten och kommunerna och tillstyrker förslaget i denna del. Det är välkommet att en bred kunskap om bostadsmarknadens funktion tas fram. Övergripande bedömningar baserade på olika modeller kan dock inte göra anspråk på att vara den enda bilden men bedömningarna är viktiga underlag för att ur ett bredare perspektiv bedöma behoven av bostäder på lokal nivå. Bedömningarnas innehåll och användbarhet på kommunal nivå bör därför omprövas fortlöpande.

Länsstyrelsen anser vidare att Boverket bör få i uppdrag att ytterligare utveckla eller komplettera handboken till kommunerna för framtagande av riktlinjer för

bostadsförsörjningen. Av det som går att utläsa ur utredningen saknas det metodstöd och modeller (sid 122) och det saknas även kriterier för hur bostadsbehovet ska bedömas (sid 123).

Länsstyrelsen kan av betänkandet inte utläsa om nuvarande bostadsmarknadsenkät (BME) kommer att finnas kvar vid förändrade uppdrag. Länsstyrelsen förutsätter att BME finns kvar och utvecklas. Den är ett viktigt verktyg som ger direktbilden av kommunernas bedömningar och arbete.

5.3.5 Boverkets uppgift att etablera ett språkbruk

Länsstyrelsen avstyrker förslaget emedan länsstyrelsens grundinställning är att förslaget om ny bostadsförsörjningslag inte ska genomföras. Av detta följer att det inte behövs ett gemensamt språkbruk.

5.3.6 Regionernas analyser

Förslaget innebär att regionerna med Boverkets bedömningar som grund fortlöpande ska analysera hur behov och utbud utvecklas i respektive län och vilket behov av insatser från det allmänna som utvecklingen motiverar.

Analysen ska tas fram i samspel med kommunerna och sedan slutgiltigt presenteras för kommunerna. Analysen kommer att ha en högre grad av kvalitativ upplösning än Boverkets bedömning.

Förslaget till ny bostadsförsörjningslag innebär även att gällande förordning (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar utgår. I denna har länsstyrelsen i uppdrag att analysera bostadsmarknaden i länet mm. Länsstyrelsen avstyrker att uppdraget att göra en regional analys överförs till regionen. Det framgår inte av betänkandet vad det blir för vinst med att flytta över framtagandet av en analys från länsstyrelserna till regionerna? Länsstyrelsen anser att staten frångår sig möjlighet att hålla en samlad statlig bostadspolitik genom att flytta uppgiften från länsstyrelsen till regionen. Bostadsmarknadsenkäten samt den regionala bostadsmarknadsanalysen som länsstyrelsen tar fram är viktiga objektiva verktyg för att skapa den nationella bilden. De är även underlag för den rådgivande rollen som länsstyrelsen har i olika sammanhang. Länsstyrelsen anser i stället att regeringen kan överväga att ge Boverket och länsstyrelserna i uppdrag att utveckla bostadsmarknadsanalysen (BMA) på ett ändamålsenligt sätt så att den blir ett ännu bättre underlag för kommunernas och övrigas arbete med bostadsförsörjningsfrågor.

Regeringen konstaterade vidare så sent som i prop. 2012/13:178 att *”länsstyrelserna dels har en viktig roll för att bevaka bostadsförsörjningsfrågor ur ett regionalt perspektiv, dels redan genom nuvarande uppgifter bör ha en god överblick över det regionala bostadsförsörjningsbehovet och vilken planering som är på gång i kommunerna. Länsstyrelsen har därutöver en möjlighet att stödja kommuner genom att peka på sambanden mellan översiktsplaneringen*

och boendefrågorna och utifrån erfarenheter från andra kommuner, ge råd om hur boendefrågorna kan omsättas i konkreta ställningstaganden i en översiktsplan”.

Regionen skulle kunna vara mer delaktiga vid upprättandet av bostadsmarknadsanalysen.

5.3.7 Kommunernas uppgifter

Kommunerna ska fortlöpande bedöma hur många och vilka typer av hushåll som inte utan samhällets stöd kommer att lösa sina bostadsbehov samt genomföra insatser för att möta dessa behov. Genomförda insatser ska följas upp. Bedömningar och insatser ska genomföras med beaktande av regionens analys.

Av författningsförslaget framgår att kommunerna huvudsakligen ska ägna sig åt de typer av hushåll som inte utan samhällets stöd kommer att lösa sina bostadsbehov. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunerna ägnar sig åt dessa grupper men som författning är detta en för snäv inriktning. Länsstyrelsen anser att förslaget snarare styr bort från en generell bostadspolitik för alla. Kommunerna behöver istället beakta en helhet och kommunerna behöver vara förtrogen med allas bostadsbehov och planera sin verksamhet för det. Länsstyrelsen är dock enig med utredaren om att kommunerna inte alltid har en bra uppfattning om bostadsbristen i den egna kommunen. Det är viktigt att staten hjälper kommunerna att få fram rätt bild av bostadsbristen. Det behövs utbildning och metodutveckling till kommunerna.

Det nuvarande uppdraget för kommunerna att planera för bostadsförsörjningen med riktlinjer föreslås tas bort. Länsstyrelsen anser att riktlinjerna bör vara kvar. "Det är bättre med riktlinjer än en redovisning i en ÖP där frågan lätt kan försvinna bland allt annat som ska finnas med i en ÖP. Länsstyrelsen anser dock att kommunerna behöver bli bättre på att i sina riktlinjer beskriva bostadsbristen för alla grupper. Som nämnts ovan behövs det därför bättre stöd och vägledning till kommunerna. Det kan även behövas en annan typ av uppföljning (förutom BME) av hur kommunerna tar sig an och löser bostadsbristen.

I utredningen anges att kommunerna fortlöpande ska bedöma behovet av tillskott av bostäder i kommunen. Bedömningen ska komma till uttryck i kommunens översiktsplan. Länsstyrelsen avstyrker förslaget av flera skäl.

- Plan- och bygglagen (PBL) har ändrats mycket under de senaste 10-12 åren och det finns snarare ett behov av utbildning, uppföljning och praxisbildning av alla nya regleringar i PBL. Nya regleringar i PBL bör vara välmotiverade.
- Det finns redan i 3 kap 5 § PBL uttalat att kommunen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Det räcker med den formuleringen.
- En översiktsplan görs ofta i grov skala och översyn och aktualitetsprovning av öp sker i verkligheten med olika intervall. En

alltför detaljerad redovisning av tillskottet av bostäder är inte alltid motiverad i öp på grund av den grova skalan samt på grund av planens livslängd. Se även det som framgår av prop. 2012/13:178 ovan.

5.3.8 Länsstyrelsernas uppgifter

Länsstyrelsen ska lämna kommunerna i länet råd och information till stöd för att lösa deras uppgifter. Länsstyrelsen ska, inom ramen för tilldelade resurser, sträva efter att sluta avtal med kommunerna och regionen om genomförande av insatser som kräver kommunal medverkan. Avtal enligt andra stycket kan också omfatta andra parter.

Länsstyrelsen är mycket tveksam till den avtalslösning som föreslås i förslaget. Förslagen kring denna uppgift är otydligt utformade då varken vilken typ av insatser som är tänkt att genomföras eller ekonomisk omfattning beskrivs. Det framgår på sid 183 i betänkandet att länsstyrelsen får helt fria händer att teckna avtal utan någon förordning att luta sig på. Till och med utredaren tycks anse att detta är vanskligt. Den vanliga ordningen är att det via politiska beslut tillförs medel i statsbudgeten som länsstyrelsen eller boverket därefter får i uppdrag att betala ut efter ansökan. Utan pengar i statsbudgeten (anslags- och bemyndiganderamar) är avtalslösningen helt uddlös och en författning med avtalslösning men utan avsatta medel inger bara falska förhoppningar för berörda parter. För den här typen av åtgärder kan det vara nödvändigt med en långsiktighet i statsbudgeten och det kanske inte är möjligt att åstadkomma.

Ett bättre förslag kan vara att tillföra mer medel för §37 åtgärder för mottagning och etablering. Dessa medel används redan för vissa bostadsförsörjningsfrågor för nyanlända. Därutöver finns det redan en etablerad rutin för hanteringen av dessa medel både kommunalt och inom länsstyrelserna.

Länsstyrelserna kan ta ett större ansvar för samordning och uppföljning av kommunernas arbete men det kräver resurstillskott.

I övrigt om länsstyrelsen se ovan under 5.3.6.

5.3.9 Formen för den regionala samordningen

Utredningen anger på ett detaljerat sätt hur formerna för ett dialogmöte ska genomföras. För den händelse förslaget till ny bostadsförsörjningslag kommer att genomföras anser Länsstyrelsen att det detaljerade förslaget om formerna för dialogmötet behöver ses över. Det bör lämnas fritt för en region att bestämma på vilket sätt samverkan angående bostadsfrågor ska ske.

2018-09-15

400-4246-18

Beslutet har fattats av landshövding Lena Sommestad med enhetschef Cecilia Engström som föredragande. I beslutet har även länsråd Jörgen Peters deltagit.

Lena Sommestad

Cecilia Engström

Detta yttrande har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.